

Aan de leden van de vaste Kamercommissie LNV
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 08 februari 2018

Kenmerk: 18-009-JD

Betreft: inbreng GGD GHOR Nederland AO dierziekten en antibioticabeleid

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie LNV,

Op 15 februari gaat u in debat met de Minister van Landbouw en de Minister voor Medische Zorg over dierziekten en infectieziektebestrijding. Uw commissie heeft brieven en rapporten geagendeerd over 'veehouderij en gezondheid', 'vogelgriep', 'antibioticagebruik' en 'Q-koorts'. Het gaat om onderwerpen die liggen op het snijvlak van intensieve veehouderij en publieke gezondheid en geven GGD GHOR Nederland aanleiding u op een aantal punten bij te praten over dit onderwerp. Wellicht kunt u onze inbreng betrekken bij uw voorbereiding op het Algemeen Overleg.

Veehouderij en gezondheid

Het VGO rapport (Veehouderij en Gezondheid Omwonenden) bevestigt en onderbouwt de conclusie dat mensen die in de buurt van pluimvee- en geitenhouderijen wonen een grotere kans hebben op longontsteking. GGD GHOR Nederland roept provincies en gemeenten daarom op maatregelen te nemen om gezondheidsproblemen te voorkomen en mensen te beschermen. Uit het aanvullende VGO-onderzoek komt weliswaar niet duidelijk naar voren wat de primaire oorzaak van de luchtwegklachten rond geitenhouderijen is. Wel is duidelijk dat de afstand tot veehouderijbedrijven er toe doet.

Bij beslissingen over het wel of niet verlenen van vergunningen voor nieuw te bouwen veehouderijen of uitbreidingen, dient dan ook nadrukkelijker te worden gekeken naar eventuele gezondheidsrisico's en preventiemaatregelen. Dit dienen adviezen op maat te zijn, waarbij de gezondheidsrisico's inzichtelijk gemaakt en beargumenteerd worden in relatie tot bijvoorbeeld de afstand tot veehouderijen, bewonersaantallen, inzicht in de gezondheid van de bewoners en andere activiteiten. Het expliciet betrekken van dergelijke gezondheidsadviezen draagt bij aan een afgewogen en

transparant besluit waarbij aan de gezondheid van mensen een groot belang wordt gehecht. De ontwikkeling van een handreiking veehouderij en gezondheid, zoals toegezegd door voormalige Staatssecretaris van Dam, en de ontwikkeling van een bestuurlijke toolbox gezondheid en leefomgeving door GGD GHOR Nederland, kunnen bijdragen aan transparante besluitvorming. De decision toolbox voor bestuurders zal niet alleen het effect van een bestuurlijke beslissing kunnen tonen, maar ook inzicht moeten geven in de deugdelijkheid van de onderliggende argumentatie.

Gezondheidsschade

Uit de resultaten van het VGO-onderzoek concluderen wij dat gezondheidsschade voor omwonenden aanzienlijk beperkt kan worden, in ieder geval bij pluimveebedrijven. Op 1 juni 2017 ontving de Tweede Kamer al een brief van de staatssecretarissen van EZ, I&M en VWS met daarin een pakket van maatregelen, waaronder emissiereductie, om de luchtkwaliteit rond pluimveebedrijven te verbeteren. Het aanvullende VGO-onderzoek laat zien dat ook geitenhouderijen van invloed zijn op de kwaliteit van de leefomgeving. Om inzicht te krijgen in effectieve bronmaatregelen dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. GGD GHOR Nederland ondersteunt het aanvullend VGO-onderzoek, maar acht het ook raadzaam om, op basis van de huidige resultaten, nu al maatregelen te nemen om gezondheidsrisico's te beperken. Het huidige normenkader is immers onvoldoende om een gezonde leefomgeving te bewerkstelligen. Het verdient daarbij aanbeveling een onderscheid te maken tussen kleinschalige, grondgebonden agrarische ondernemingen en grootschalige intensieve veehouderij. Bij dat laatste is in onze ogen sprake van agrarisch industrieel ondernemen. Voor deze vorm van agrarisch ondernemen gelden wat ons betreft dan ook industriële normen die wat betreft geur en stank strenger zijn dan de huidige normen. Industrieel agrarische ondernemers zullen moeten investeren in het voorkomen of beperken van uitstoot om de risico's op gezondheid van burgers te verminderen. Van de overheid mag worden verwacht dat zij adequate normen vaststelt en deze, met het oog op de publieke gezondheid, streng en ondubbelzinnig handhaaft.

Omgevingswet en Nationale integrale duurzaamheidsaanpak

Alle onderzoeksresultaten maken het voor GGD GHOR Nederland duidelijk dat de ruimtelijke ontwikkeling slechts integraal benaderd kan worden om een goed woon- en leefklimaat te behouden. Het is in dit verband jammer dat de bewindslieden van I&W en BZK bij dit AO ontbreken. In het AO leefomgeving in december 2017 gaf de Staatssecretaris van I&W aan, samen met met LNV en VWS, te werken aan een Nationaal integraal verduurzaamheidsaanpak en de gezondheidsrisico's en daarbij mogelijke maatregelen te betrekken in de integrale afweging. Wij zijn benieuwd naar de voortgang van deze aanpak. GGD GHOR Nederland vraagt zich af hoe de verduurzaamheidsaanpak zich verhoudt tot de opgaven in de Omgevingswet en de kansen die dit nationaal integraal verduurzaamheidsaanpak biedt om gezondheid te betrekken bij besluitvorming over agrarische

bedrijvigheid. Dat biedt ook de gelegenheid om met elkaar te spreken over hoeveel gezondheidsrisico's we acceptabel vinden. Zeker nu er duidelijke aanwijzingen zijn dat de huidige wijze waarop de veehouderij wordt uitgevoerd een negatief effect op de gezondheid van mensen heeft.

Mochten er naar aanleiding van dit schrijven vragen zijn, zijn we gaarne bereid hierop een toelichting te geven. Wij wensen u een constructief overleg.

Hoogachtend,

Dr. H.A.M. Backx
Directeur GGD GHOR Nederland